

Vetenskapligt namn: *Lupinus polyphyllus*

Namnets betydelse: Lupinus kommer från det latinska ordet *lupinus* som betyder vargaktig, utifrån tron att plantan utarmade all näring från jorden. Namnet *polyphyllus* kommer från grekiskan polys som betyder många och ordet phyllus som betyder blad, det vill säga har många småblad.

BLOMSTERLUPIN

Lupinus polyphyllus

Blomsterlupin är ett av de allvarligaste hoten mot våra inhemska ängsblommor och därmed också mot den biologiska mångfalden. Där växten brer ut sig och bildar stora bestånd som till exempel längs våra vägar, trängs inte bara andra växter bort utan jordförhållandena förändras också markant genom att den binder kväve. Okunskapen om vad växten vållar för skada i naturen gör den extra problematisk. Fröfirmor och plantskolor säljer den fortfarande och kan även saluföra den under namnet "vildlupin".

Ursprung

Blomsterlupin kommer ursprungligen från Nordamerika och introducerades till Europa genom växtsamlaren David Douglas under 1800-talet. De första vilda exemplaren i Sverige noterades på 1870-talet i Skåne. Blomsterlupinen har varit populär som prydnadsväxt i våra trädgårdar. Nu finns den i stora delar av landet förutom i Norrbottens inland och norra fjällen. Den syns ofta växa längs våra vägar, järnvägar, grustag och runt bebyggelser. Den sprider sig framförallt genom frön men även via sina rötter.

Blomsterlupinens blommor är vanligtvis blå.

Så känner du igen lupin

Blomsterlupin blir cirka 50 till 120 centimeter hög och är flerårig. Bladen har långa skaft som avslutas med lansettformade småblad som är 7–15 centimeter långa. Blommorna som vanligtvis är blå, men även kan vara violetta, rosa och vita, bildar en lång klase med upp till 200 blommor. Den blommar under juni och juli. Frökapseln är en brun skida upp till fyra centimeter lång, täckt med mattade ullhår. Fröskidan innehåller fem till nio frön. Varje planta producerar hundratals frön varje år som sen kan ligga i marken i mer än 50 år innan de gror. Blomsterlupin säljs fortfarande som trädgårdsväxt, både som planta och frö. Kan förekomma under olika namn som till exempel "vildlupin". Fritidsodlingens Riksorganisation uppmanar till att inte köpa vare sig frö eller planta av blomsterlupin utan i stället välja en hybridsort som till exempel regnbågslupin som inte är lika invasiv.

Om du hittar blomsterlupin i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Varför ska den inte finnas i Sverige?

I takt med att det traditionella jordbruket med slåtterängar och kulturbeteshagar försvunnit har också många ängsväxter och insekter som hör ängar och betesmarker till tvingats bort. De har tagit sin tillflykt till vägrenar som hålls öppna, torra och är näringsfattiga i och med allt sand och grus. När blomsterlupinen får fäste längs vägrenarna brer den ut sig och tränger bort ängsväxterna. Dessutom är den attraktiv för pollinerande insekter vilket medför att de inhemska växterna i lägre utsträckning blir pollinerade.

Effekter på den biologiska mångfalden

Precis som många andra ärtväxter lever blomsterlupinen i symbios med kvävefixerande bakterier, vilket innebär att den binder kväve. Dessa kväveföreningar använder blomsterlupinen för sin tillväxt. På sikt kan blomsterlupin påverka vegetationen och göra marken mer kväverik. I de naturligt magra jordarna där den vanligen växer kan tillskottet av kväve medföra att ängsblommor ersätts av mer kvävegynnade växter.

Effekter på samhället

Blomsterlupinen kan ha en negativ påverkan på lantbruket. Brer sig växten ut i hag- och odlingsmark finns det stor risk för att kvalitén försämras på fodret och betet.

Effekter i din trädgård

Blomsterlupin kan fort bilda täta bestånd som då utkonkurrerar andra växter om plats och solljus. Ju längre spridningen har fortgått desto svårare är den att bekämpa.

Effekter på din hälsa

Blomsterlupin innehåller så kallade alkaloider. Äter man av dem kan man få magsmärtor och huvudvärk. Den kan även vara allergiframkallande för människor.

Så här utrotar du växten

Det är svårt att utrota blomsterlupin eftersom nya växter kan komma från fröreserven i jorden under flera år. Utrotning av blomsterlupin kräver uthållighet och kan ta år. I trädgårdar bör blommor klippas bort omedelbart efter blomning och innan fröna mognar. Detta förhindrar att lupiner sprids utanför trädgården. Det kan vara svårt att utrota växten helt, men det första steget bör vara att hindra den från att spridas. Bekämpningsmetoder för små fröplantor Om det bara finns några få lupiner, bör de grävas upp individuellt, inklusive rötter.

Bekämpningsmetod för stora plantor

Stora lupinställningar kan grävas upp, slås eller klippas av innan den sätter frön. Växtavfallet kan samlas in och användas som gödsling till exempelvis ett trädgårdsland. Var dock mycket noga med att det inte följer med frön. Bekämpningen måste fortsätta under flera år, eftersom nya lupiner kan gro från fröreserven i jorden under många år framöver.

Bekämpning av stora bestånd

Slå av området vid blomning eller direkt efter. Upprepa arbetet ytterligare ett par gånger under växtsäsongen.

Hantering av växtmaterial

När plantan är uppgrävd går det bra att låta den ligga och torka i solen alternativt elda upp den på plats om det ej råder eldningsförbud. Se till att alla eventuella frön eldas upp. En torkad växt utan frön går bra att lägga på komposten.

Var försiktig vid hantering av växtavfallet och jordmassor då de kan innehålla frön. Allt växtmaterial ska läggas i en hel sopsäck, som sedan sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen. Kontrollera först om den tar emot växtmaterial med blomsterlupin. Alla gör inte det. Väl på anläggningen, ta reda på var växtmaterialet ska läggas. En del återvinningscentraler har specialcontainer inkom för invasivt växtmaterial, annars ska det ligga i en behållare för brännbart material. Det ska ej sorteras som växtavfall.

Kemisk bekämpning

Blomsterlupin bör ej bekämpas med kemiska bekämpningsmedel.

Misstas för blomsterlupin

Blomsterlupin förväxlas med främst med hybriden, regnbågslupin. Regnbågslupinen, *Lupinus x regalis* har vanligen grenig stjälek med fler blomställningar. Den kan även förväxlas med den mer sällsynta arten sandlupin, *Lupinus nootkatensis*. Sandlupin är ofta något mindre och de skiljs åt genom att dess stjälek har fler grenar och är långhårig. Den har också färre småblad.

Fakta om blomsterlupin

- Är ett stort hot mot den biologiska mångfalden.
- Kan säljas under namnet vildlupin i handeln.
- Binder kväve från luften.

Regnbågslupinen har fler blomställningar än blomsterlupinen.